

Extrait du CGTCatalunya.cat

<http://www.aficccat.org/spip.php?article7472>

Marcel·lí Massana i Balcells

"panxo"

- Memòria històrica - Biografies -

Date de mise en ligne : divendres 6 de juliol de 2012

CGTCatalunya.cat

Marcel·lí Massana i Balcells, àlies Panxo, (Berga, Berguedà, 1918- Les Bordes-sur-Lez, Arieja, 1981) fou un guerriller antifranquista.

[modifica]Biografia

Marcel·lí Massana nasqué a Berga el 3 d'octubre de 1918, al carrer Mossèn Huch, número 8, fill de Marcel·lí i Concepció, essent el més petit de tres germans. Esdevingué orfe de mare als pocs dies del seu naixement i de pare als 5 anys d'edat, quan aquest darrer tingué un accident de treball a Viladomiu. En aquests primers anys de vida ocupà el lloc de la mare la seva dida Filomena Solé, per qui sempre conservà un gran afecte. Des dels 7 als 13 anys es crià sota la tutela del seu oncle Joan Massana, sacerdot a Solsona, que l'ingressà als Germans de les Escoles Cristianes de La Salle (La Salle Berga).

Més tard aniria a viure al mas Recaus de Sallent amb el seu oncle Miquel Guitó, a qui ajudaria treballant com a aprenent d'esmolet. Després entrà a la fàbrica de Can Rodergas de Berga, primer com a aprenent de mecànic i després com a oficial. Als 15 anys ja pertanyia al Sindicat de la Metal·lúrgia de la CNT del Berguedà.

En esclatar la Guerra Civil Espanyola, s'integrà ja el juliol del 1936, al Comitè de Milícies Antifeixistes de Berga. L'agost s'enrolaria a la Columna Tierra y Libertad, que combaté al Front de Madrid, passant després a la Columna Carot y Castan al Front d'Aragó, on ascendí a tinent de l'Exèrcit de la República el 1938.

Acabada la guerra les autoritats franquistes el condemnaren a 15 anys de presó. L'any 1942 fou alliberat i exercí de mecànic a Barcelona fins que l'exèrcit el cridà a files, la qual cosa l'empenyí a fugir a l'Alt Urgell. A Organyà i Montcalb treballà de llenyataire i entrà en contacte amb guerrillers amagats, als quals proveirà de queviures i orientarà.

Les primeres partides rurals d'obediència anarquista a Catalunya es van situar al Llobregat alt i mig. La més famosa durant els anys quaranta fou la dirigida per Marcel·lí Massana, tinent de infanteria de l'exèrcit de la República durant la guerra civil espanyola. Com la majoria dels militars republicans després de la guerra, Massana es va convertir en visitant habitual de les presons, tribunals especials i casernes de la Guàrdia civil. Massana, que fins i tot es va autoclassificar com a bandoler generós, va decidir enfrontar-se a l'aparell repressiu del franquisme a les comarques del Berguedà, Solsonès i Vallès. L'agost de 1945, va entrar a Catalunya amb un grup de set homes.

Més realista que els maquis procedents de França i que ignoraven el que estava passant a l'interior d'Espanya, Massana i els seus companys no es presentaven com a alliberadors del país sinó com a "passeurs" i contrabandistes. Sabia que per als pagesos atemorits per la repressió, els contrabandistes resultaven menys compromesos que els guerrillers.

El grup es va especialitzar en sabotatges contra les torretes metàl·liques de conducció elèctrica fent servir explosius plàstics i detonadors portats de França. També van estrenar oficialment una tàctica que llavors repetirien els altres grups d'acció anarquistes i que consistia en realitzar una sèrie d'accions subversives i tornar a creuar la frontera. Acompanyat d'Antonio Torres "Gachas", Jordi Pons "Taràntula", Jaume Puig "Tallaveneres" i José Pérez Pedrero "Tragapanes", entre d'altres, va realitzar nombrosos segrestos, atracaments i sabotatges durant diversos anys.

Van evitar en tot moment causar baixes a la Guàrdia Civil, excepte quan era qüestió de vida o mort, ja que atemptar contra guàrdies civils no era operatiu, el règim els substituïa sense problemes i, a més, augmentava la repressió. Així, la partida de Massana, va assaltar l'oficina de la mina de lignits de Cercs, i s'emportà els jornals d'una setmana, acció que va repetir en una altra ocasió. A principis del 1950 va realitzar un segrest a Can Xacàs, del terme de Castellar del Riu, aconseguint 100.000 pessetes pel rescat.

L'estiu del 1950, Massana va efectuar l'última incursió a Espanya. En la seva explicació de per què va abandonar la lluita, va confessar que ho va fer perquè la Confederal es va desentendre dels maquis i perquè hi havia llibertaris que no es jugaven la vida des del 1939, però que anaven dient "que més que un guerriller era un atracador que s'estava fent milionari". Fou reclamada la seva extradició pel govern espanyol, però gràcies a Josep Ester Borràs i

l'oposició anarquista a l'exili evitaren aquesta extradició.

Va morir a Occitània i es troba enterrat al cementiri del poble de Eras Bòrdas de Les (Arieja)

Segons Téllez, els plantejaments dels dirigents "van ser activitats estèrils que van consumir als millors homes del moviment llibertari, van malgastar els escassos mitjans disponibles i van impossibilitar la creació de organismes eficients capaços de desenvolupar l'ofensiva a base de objectius concrets, immediats i escalonats".

Com a curiositat, hi ha una cançó dedicada a ell i a la seva lluita, es diu Massana i la canta el grup català Brams.

Enllaços externs

- ▶ [Rutes Guiades: Marcel·lí Massana](#)
- ▶ [El Punt Català de l'Anoia: Marcel·lí Massana](#)